

Tekstejä donatolaisuudesta

STI 9.4.2014

Timo Nisula

Tyconius, Liber regularum, proem.

Quis prophetiae inmensam siluam perambulans his regulis quodam modo lucis tramitibus deductu ab errore defendatur.

Sunt autem regulae istae:

- I. De domino et corpore eius
- II. De Domini corpore bipertito
- III. De promissis et lege
- IV. De specie et genere
- V. De temporibus
- VI. De recapitulatione
- VII. De Diabolo et eius corpore

Petilianus kirjeessään Augustinukselle

Niinpä niin, sinä vainooja ja roisto, aina kun peität itsesi laupeuden peitteellä, kun käyt sotaasi rauhan suudelmin ja johdat ihmisiä harhaan tuolla ykseyden iskusanalla, silloin osoitat olevasi aito Perkeleen jälkeläinen, joka valehtelee ja pettää aina. Tapasi osoittavat hyvin, kuka isäsi on.

Petilianus kirjeessään Augustinukselle

Mitä te oikein haette noilta maailman kuninkailta, joita kristillisyyks on aina pitänyt vihamiehinään? Osoitan asian muutamien esimerkein. Makkabilaisveljeksiä vainosi kuningas [...] Pienen Vapahtajalapsen kuolemaa janoi kuningas. Kuningas viskasi oikeamielisen Danielin petojen suuhun, kuten luuli. Jopa Herran Jeesuksen surmasi eräs keisarin kelvoton tuomari.

Gaudentius Thamugadilainen (Aug. c. Gaud)

Kaikkivaltias Jumala antoi sanomansa Israelin kansalle profeettojen kautta. Ei hän antanut sitä kuninkaiden välitettäväksi. Herramme Kristus, sielujemme pelastaja, lähetti kalastajat laskemaan uskon perustukset, ei sotilaita.

Augustinus, s. 164

Joku tietysti sanoo, että ei tahdo osallistua toisten ihmisten tekemiin synteihin. Ikään kuin minä olisin sanonut: hei, tulepa tänne, niin osallistutaan muiden synteihin. En tietenkään tarkoita tätä, sillä tiedänhän minä, mitä apostoli opettaa. Sen sijaan sanon näin. Älä hylkää Jumalan laumaa, jossa lampaat ja vuohet ovat sekaisin, muiden tekemien syntien vuoksi, vaikka ne olisivatkin todellisia syntejä eivätkä sinun kuvitelmaasi.

Älä lähde pois Herran pellolta niin kauan kuin tähkien puinti on käynnissä; älä revi Herran verkkoa, kun hyviä ja huonoja kaloja ollaan vasta vetämässä rannalle (Matt. 13: 24-30; 13:47-49). Kysyt: Miten sitten voin sietää syntiä, jonka olen saanut tietooni? Mutta eikö ole parempi sietää sitä kuin

joutua kirkon ulkopuolelle? Minä kerron, miten voit sietää syntiä. Pidä mielessä, mitä apostoli sanoo: Jokaisen on kannettava oma kuormansa. Tämä lause vapauttaa sinut. Et sinä tule osalliseksi tuon ihmisen ahneudesta, vaan tulet hänen kanssaan osalliseksi Kristuksen ateriasta. Vai haittaako sinua jotenkin se, että olet hänen kanssaan osallinen Kristuksen ateriasta?

Apostoli sanoo: ”Se, joka syö ja juo arvottomasti, syö ja juo itselleen tuomion.” Huomaa: itselleen, ei sinulle.

Augustinus, ep. 93

Alkuun ajattelin että Kristuksen ykseyteen ei tulisi ketään pakottaa, vaan taivuttaa sanalla, kamppailla väittelyin ja voittaa järkisyin, jotta avoimen harhaoppisina tunnetut ihmiset eivät päätyisi meille teeskentelemään katolisia. Mutta tämä käsitykseni on sittemmin kumoutunut, ei niinkään pätevien vastaväitteiden takia vaan käytännön tarjoamien esimerkkien vuoksi. Ensinnäkin olen tajunnut, että oma kaupunkini oli aiemmin kokonaisuudessaan donatolaisten puolella, mutta sitten kun keisarin lakien synnyttämä pelko käännutti heidät katoliseen ykseyteen, tiedämme heidän nyt inhoavan teidän donatolaisen kiihkonne vaaraa siinä määrin, että ei uskoisi kenenkään siihen koskaan kuuluneenkaan.

Augustinus, Keskustelu donatolaisen piispa Emerituksen kanssa

AUGUSTINUS: Veli Emeritus, täällä sinä nyt olet. Olet ollut kanssani samassa kokouksessa. Omasta mielestäsi sinut on voitettu voimankäytöllä ja itse olet voittanut totuudella. Mutta ei täällä ole tänään virkavaltaa, joka sinua painostaisi. Anna nyt omiesi kuulla, miksi pidät itseäsi voittajana. Miksi edelleen hyljeksit ykseyttä, jos kerran tiedät, että sinut on jo totuus voittanut?

EMERITUS, donatolaisten piispa, sanoi: Pöytäkirjat tulevat osoittamaan, onko minut voitettu vai toisinpäin, ja onko minut voitettu totuudella vai painostettu voimankäytöllä.

AUGUSTINUS: Miksi siis tulit tänne tänään?

EMERITUS: Puhuakseni sen, mitä sinä vaadit.

Augustinus, Saarnoja Ensimmäisestä Johanneksen kirjeestä

Joka rakastaa veljeään, pysyy valossa, eikä hänessä ole aihetta lankeemukseen (*scandalum*) (vrt. 1. Joh. 2:10).

Nyt pyydän teiltä Kristuksen tähden: Jumala ravitsee meitä tässä. Kohta saamme ravintoa ruumiillemme Jeesuksen nimessä. Hieman olemme ruokaa jo saaneetkin, ja kohta lisää. Nyt ravitaan meidän mieltämme. Lupaam, että en puhu enää pitkään. Mutta lukukappaleemme on ihan kohta lopussa. Älkää kuitenkaan kyllästykö vielä kuuntelemaan tarkasti sillä nyt tullaan erittäin tärkeään asiaan.

Joka rakastaa veljeään, pysyy valossa, eikä hänessä ole aihetta lankeemukseen (*scandalum*) (vrt. 1. Joh. 2:10). Keitä ovat ne, jotka kokevat tuollaisen lankeemuksen ja keitä ne, jotka sellaisia aiheuttavat? Ne, jotka loukkaantuvat Kristukseen tai hänen kirkkoonsa. Ne, jotka loukkaantuvat Kristukseen, ovat ikään kuin sellaisia, jotka palavat auringossa. Ne taas, jotka loukkaantuvat

kirkkoon, ovat niitä, joita kuunvalo vaivaa. Psalmisahan sanotaan: Päivällä ei aurinko vahingoita sinua eikä kuunvalo yöllä (Ps. 121:6). Tämä tarkoittaa, että jos teillä on rakkaus, ette loukkaannu Kristukseen ettekä kirkkoon: et hylkää Kristusta etkä kirkkoa. Jos joku hylkää kirkon, miten hän voisi olla Kristuksessa, kun hän ei enää ole Kristuksen jäsen? Miten hän voi olla Kristuksessa, kun hän ei enää ole Kristuksen ruumiissa? Ne joutuvat siis lankeemukseen, jotka hylkäävät joko Kristuksen tai kirkon. Mistä tiedämme, että psalmissa ("päivällä ei aurinko vahingoita sinua eikä kuunvalo yöllä") tarkoitetaan palamisella tällaista loukkaantumista? Huomaa ensiksikin samanlainen kokemus. Se, jota aurinko polttaa, sanoo: en kestä, en pysty olemaan, ja sitten hän vetäytyy varjoon. Samoin ne, jotka eivät siedä kirkossa jotain, vetäytyvät pois Kristuksen nimestä tai kirkosta, ja näin loukkaantuvat niistä. Huomaatte, miten kärsivät lankeemuksesta, aivan kuin auringosta, ne lihalliset ihmiset, joille Kristus opetti omasta lihastaan näin: ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo hänen vertaan, teillä ei ole elämää (Joh. 6:53). Melkein seitsemänkymmentä henkeä sanoi: tämä on sietämätöntä puhetta (Joh. 6:60). He vetäytyivät pois Herran joukosta. Jäljelle jäi kaksitoista. Noita kaikkia ihmisiä poltti aurinko, ja siksi he vetäytyivät pois, kun eivät voineet sietää sanan voimaa. Kaksitoista siis jäi. Jotta ihmiset eivät kuvittelisi, että opetuslapset tekivät Kristukselle jonkin palveluksen uskoessaan Kristukseen eikä päinvastoin, Herra sanoo niille jäljelle jääneelle kahdelletoista: Tahdotteko tekin lähteä (Joh. 6:68)? Hän tarkoittaa: jotta ymmärtäisitte, että minä olen välttämätön teille, ettekä te minulle. Ne, joita ei aurinko ollut polttanut, sanoivat Pietarin suulla: Herra, sinulla on ikuisen elämän sanat. Mihin me menisimme? (Joh. 6:69).

Mutta keitä sitten kiusaa kirkko niin kuin kuunvalo yöllä? Ihmisiä, jotka ryhtyvät skismaan. Käyttähän apostolikin tällaisia sanoja: Jos joku on heikko, niin minäkin olen heikko. Jos joku lankeaa, se polttaa minua (2. Kor. 11:29). Miten siis ihmisessä, joka rakastaa veljeään, ei ole aihetta lankeemukseen? Siksi, että se, joka rakastaa veljeään, sietää kaiken ykseyden tähden. Siksi, että rakkauden ykseydestä löytyy veljellinen rakkaus. Jos sinua loukkaa joku paha ihminen, tai joku jota luulet tai kuvittelet pahaksi, hylkäätkö sen takia suuren joukon hyviä ihmisiä?

Kysyn, millaista oli se veljellinen rakkaus, joka näissä tyypeissä tulee ilmeiseksi. He syyttävät afrikkalaisia, ja ovat sitten hylänneet koko maailman. Eikö koko maailmassa muka ole yhtään pyhiä? Kun eivät ole teistä kuulleet, ovat varmaan menneet suoraa päätä kadotukseen? Voi, kunpa rakastaisitte veljiä, silloin teissä ei olisi aihetta lankeemukseen.